

Deltakere "Flysikkerhetsforum for operatører
av innlandshelikoptre"

Referent:
Marianne
Kirkesæther

Møteleder:
Geir Hamre

Møtedato:
16. -17. februar

Møtereferat

2-dagers møte i Flysikkerhetsforum for operatører av innlandshelikoptre

Møtet ble avholdt på Comfort Hotel Runway, Gardermoen.

1. Velkomst, presentasjon, gjennomgang av agenda.

Leder Geir Hamre ønsket velkommen til møtet.

Vi hadde to medlemmer som møtte i forumet for første gang: Øyvind Juel Bache fra EHC, og Arnt Ring fra Heliscan AS. I tillegg var Alexander Wangberg og Trond Odden fra LT med på møtet.

Gjennomgang av agenda – ingen kommentarer. Agenda godkjent.

2. Korrigering og godkjenning av møtereferat 2.-3. desember.

Ingen kommentarer – Referat godkjent.

3. Ledelsens oppgaver fra siste møte.

- Årsrapport:

Skrevet og sendt ut til medlemmene og Samferdselsdepartementet.

- SINTEF helikoptersikkerhetsstudie:

Eget agendapunkt.

- Standard SOP'er:

Eget agendapunkt.

- FsF sikkerhetsbrosjyre:

Eget agendapunkt.

- Henvendelse til LT om flyging på andres AOC:

Brev skrevet til LT om hvordan denne type flyging oppfattes, og hvordan dette skal følges opp.

- Flight Safety Info Letter – PIO:

Eget agendapunkt

- FsF logo:

Sekretær har kontaktet Hans Gudmund Jensen med forespørsel om utkast til logo. Foreløpig har vi ikke fått svar på henvendelsen. Følges opp.

- Brev til LT og SHT om tidsaspekt for SHT rapporter:

Brev ikke skrevet, men dette er diskutert med SHT. Tilbakemeldinga fra SHT er at dette tar den tid det tar, og at ingenting blir offentliggjort før de er helt sikker i sine konklusjoner. Vi inviterer SHT til møtet i september for å informere om hvordan operatørene opplever måten SHT jobber på. Ledelsen sjekker opp om vi kan få tilgang til foreløpige rapporter og diskutere disse i forumet.

- Brev til LT om bruk av håndholdt GPS:

Brev skrevet til flyplassseksjonen i LT.

- Økonomi – refusjon av reiseutgifter:

Sekretær gjennomgikk prosedyrene for refusjon av reiseutgifter i forbindelse med møter. FsF dekker utgifter til offentlig transport (Fly, tog, buss), samt hotell. Utgifter til diett og kilometergodtgjørelse dekkes ikke.

- WEB-side / helikoptersikkerhet.no:

Denne prosessen er i gang. Leder gav en liten presentasjon av hvordan vi ser for oss at siden blir. Web-siden vil være oppe i løpet av våren.

4. Hendelser og uhell siden siste møte.

- CHC Norway tildelt rapporteringsprisen under Luftfartskonferansen. (358 rapporter i 2009).
- UH rapporter fra innlandet:
 - Feil på T/R kontroll (funnet på teknisk sjekk – NLA)
 - Usikret dør – Helikopterdrift
- Ulykke utenfor Horten.

Siden sist møte (2.12.09 – 08.02.10) er det rapportert inn over 500 hendelser. 63 av disse er fra helikopterflyging offshore, mens kun 2 hendelser innland er innrapportert. På møtet i desember hadde vi orientering fra LT's analyseavdeling om bruk av NF-2007. Det er viktig at vi har statistikker som verktøy for det videre arbeidet i FsF, og for at vi skal kunne følge opp trender. Rapporteringsviljen må derfor bli bedre i selskapene. Det er fremdeles usikkerhet i selskapene om hva som er alvorlig nok til å rapporteres. Ledelsen sender ut en oversikt over hva offshore rapporterer for å gi medlemmene en indikator på hvor lav terskelen er.

5. Flysikkerhetsbrief fra Luftfartskonferansen 2009.

Geir Hamre gikk igjennom norske flysikkerhetsresultater som LT's analyseavdeling presenterte på Luftfartskonferansen. Denne er tilgjengelig på LT's hjemmeside, men også vedlagt referatet. Medlemmene i forumet ønsket å få tilsvarende statistikk fra Sverige for å kunne sammenligne. Ledelsen sjekker dette opp.

6. Implementering av SHT-tilrådninger.

Lover og regler:

På møtet i desember fikk vi ikke diskutert tilleggskrav for utdanning og trening på R22 og R44 (SFAR No 73), og krav om økt trening/opplæring i LTE (Loss of T/R Effect) i lav hastighet og vind fra siden eller bakfra, da ingen fra skolene var til stede.

Skolene mener treningen på dette er godt nok. Den viktigste jobben de kan gjøre, er å skape gode holdninger hos elevene. Selskapene som tar imot nye piloter må gi tilbakemelding til skolene om hvor de ser hull i utdanningen, slik at skolene kan bli bedre. Samtidig ble det påpekt at LT har en jobb å gjøre når det gjelder kontrollantsystemet som skolene mener er for dårlig. Kontrollantene er det siste leddet som skal stoppe kandidater som ikke har fått god nok trening. Dette skjer ikke. Ledelsen i FsF tar dette opp med operativ utdanning i LT, og inviterer noen fra seksjonen til møtet i september for å diskutere saken.

Operativ dokumentasjon/prosedyre:

- Beskrivelse av operasjoner i "White out" forhold. *Selskapene må holde interne presentasjoner på høsten og gjennomgå prosedyrer.*

- Fastsetting av minimumskrav til tilfeldige landingsplasser. *Det meste går på skjønn og erfaring, samt type operasjoner.*

- Besetningens planleggingsrutiner må ivareta sikkerheten under alle forhold. *Oppfordrer til bruk av forenklet flygeplan.*

- Forbedret CRM opplegg. *Også i en-pilots konsept er CRM viktig. Står beskrevet i JAR-OPS.. FsF vil vurdere å holde CRM kurs.*

- Flygesjefs og fartøysjefs kontroll av og ansvar for sikkerhet ved valg av landingsplasser.

- Vurder behov for forbedret treningsprogram på AS350. *Oppfordring til selskapene med denne fartøytypen, om å gå inn i treningsprogrammene og sjekke beskrivelsene.*

- Gjennomgang av praksis ved autorotasjonstrening. *Se AIC 05/08.*

- Presisering for operatører av enmotors helikoptre om å legge avgangs- og landingstraseene så de gir best mulig sikkerhet ved motorstopp.

- Vurdere om piloters kunnskaper i helikopterteori og opplæring i AW er tilstrekkelig. *Eksamensoppgaver i helikopterteori ble diskutert. Tas opp med operativ utdanning i LT.*

- Vurdere om prosedyrene i AW er gode nok.

- Utarbeide, eventuelt evaluere eksisterende trenings- og utsjekksprogram med krav om kontinuitet, for løfteoppdrag. *Vil bli drøftet ved utarbeidelse av standard SOP'er.*

- Vurdere behov for medhjelper i cockpit for vanskelige løfteoppdrag.

7. Flysikkerhetsbrosjyre – forlag til løsning.

Ledelsen fremla forslag om å lage en elektronisk brosjyre som skal ligge tilgjengelig på FsF's hjemmeside, og lage en enkelt brosjyre i papirformat med henvisning til disse sidene. Ledelsen vil gå i gang med arbeidet med elektronisk brosjyre når web-siden er oppe. Medlemmene bes komme med bilder som kan brukes både i papirbrosjyren og i den elektroniske brosjyren.

8. Planlegging av kundeseminar.

Arbeidsgruppa som var nedsatt for å planlegge kundeseminarer i april, hadde møte i Bodø 20. og 21. januar. Referat fra dette møtet er sendt ut til medlemmene. Leder gjennomgikk forslaget til agenda for seminarer som er sendt til forumets medlemmer. Med små justeringer ble agendaen godkjent. Kundelista til seminarer ble også gjennomgått. Vi mangler kontaktinformasjon til noen kunder man er blitt enige om skal få invitasjon. De medlemmene som har informasjon om disse, bes sende dette til sekretær snarest. Hvis medlemmene har kunder de ser ikke er kommet med på lista, må kontaktinformasjon om disse også sendes sekretær. Leder hadde laget utkast til invitasjon til kundene som ble godkjent med noen endringer. Denne sendes ut til de kundene vi har mailadresser til i uke 8. Når det gjelder høstens seminarer, så avventer vi til etter seminarer i april før vi gjør noe mer. Forhåpentligvis har forumet da fått innspill og erfaringer som vi kan bruke i videre planlegging. Vedlagt referatet følger korrigert agenda og invitasjon til seminarer.

9. Flight Safety Info

Roy Estensen har skrevet en "Flight Safety Info" om PIO på AS350 B3. Forumet gikk gjennom dokumentet for å sjekke at det ikke var noen åpenbare feil. Vedlagt følger kopi av dokumentet. Ledelsen må skrive til LT og be de ta dette opp med Eurocopter gjennom EASA, samtidig som infoen sendes ut til markedet.

10. Simulator EHC

EHC har gått til innkjøp av AS350 simulator som skal sertifiseres som FNPT II-simulator. Denne skal brukes til utdanning på instrument, CPL og FI, samt videreutdanning for PPL på mørkeflyvning. Øyvind Juel Bache informerte om mulighetene som ligger i bruken. Simulatoren skal oppgraderes til AS355 på sikt, slik at den kan brukes til MCC kurs. På hjemmesiden til EHC finnes mer info om simulatoren.

11. Standard SOP

Vi har tidligere snakket om å lage standard SOP'er som skal angi minstekrav for operasjoner. Internt i OH har man begynt arbeidet, men FsF må dras inn i dette. Vi bør derfor opprette en arbeidsgruppe som kan gjøre denne jobben. Vi kommer tilbake med sammensetning av denne arbeidsgruppen.

12. SINTEF helikoptersikkerhetsstudie – orientering om fremdrift, diskusjon om innhold.

Ledelsen har vært i kontakt med SINTEF for å se på muligheten for å lage en sikkerhetsstudie for innlandsoperasjoner etter modell av studiene som er gjort for offshore. Leder FsF har skrevet brev til Samferdselsdepartementet med forespørsel om finansiering av et slikt studie. Forumet har mottatt en skisse fra SINTEF over hva de ser for seg at innholdet i en slik studie bør være. Denne skissen ble diskutert på møtet. Det var enighet i forumet om at dersom finansiering

kommer på plass, så er et slikt studie av stor interesse for helikoptermiljøet. Forumet hadde heller ingen innvendinger til innholdet, og ønsker å overlate dette til SINTEF.

13. Eventuelt

- **Radiofrekvenser:** Det ble oppfordret til bruk av 123.5 mHz utenfor kontrollert luftrom. Ledelsen tar dette opp med flysikring i LT.

- **Høring vedrørende kamuflering av spenn:** FsF burde engasjert seg i høringen om kraftutbygging mellom Mongstad og Kollsnes i Øygarden, der de hadde laget en egen utredning om kamuflasjetiltak. Det er beklagelig at vi ikke kom med kommentarer til denne. Forumet bør absolutt markere seg i slike saker. Ledelsen tar dette til etterretning.

- Sekretær sender ut oppdatert medlemsliste til alle.

Neste møte: 13. april på Comfort Hotel Runway, Gardermoen.
Seminar for brukere 14. april.

Marianne Kirkesæther
Sekretær

Til stede: Øyvind Juel Bache (EHC)(dag 2), Tor Åge Berglid (Nord Helikopter), Elin Christoffersen (EHC), Bjarte Ellingsen (Norsk Luftambulans), Roy Estensen (Helitrans), Vidar Grindheim (Westwing Helicopters), Geir Hamre (LT), Trond Odden (LT), Arnt Ring (Heliscan AS)(dag 2), Anne Severinsen (Nordlandsfly), Bjørn Steien (Heliteam)(dag 1), Tore Strid (Pegasus) Alf Tørrisplass (Airlift), Jon Ove Velure (Fonnafly)(dag 2), Alexander Wangberg (LT), Roger Wean (Lufttransport), Marianne Kirkesæther (LT)

Meldt fravær: Jim Heldal (PPL-innhaver), Einar Jamtjord (AirTrans AS)(syk), Lars Kveen (Helikopter Utleie AS)(syk)

Kopi:
Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet